

1976 FEB 17

Népszabadság

796.33

Néhány nappal ezelőtt egy öregúr „ma haverfelvételi van” kezdetű mondókával lépett mellém a Ferenc körüti autóbussz-megállóban. Mosolygós-pityókás volt és habozás nélkül eldalolta a „Hajrá, Fradi, hajrá Fradi, hajrá fiúk, mert fő a győzelem...” kezdetű mudadalt, majd teljesen elérzékenyült. Amikor felitatta könnyeit, előremutatott, mint Bem apó a róla elnevezett budai téren, és nekem szegezte a „tudja-e, hol van a világ közepe?” kérdést. Tétováztam, mire így kiáltott: „Itt van a Ferenc körül elején a mi csodás Flórink poharozójában...” Bizonytalanul, de lelkes szavakkal méltatta Albert ravasz labdavezetési stílusát, akadályokat leküzdő, cseles megoldásait, pályafutását, s amikor feltűnt az autóbussz, megjegyezte, hogy jobban szereti a HÉV-et, mert „azt a rendes emberek zöldre festették, nekem aztán elhíheti, mert egyidős vagyok a klubbal...”

Jubileum

Mindenesetre öreg Fradi-drukker volt. Emlékezetes vallomása után már az utcán is láttam néhány virító zöld plakátot a közleménnyel, hogy az FTC hetvenöt éves, sőt az újságosstandokon megjelent a patinás színű egyesület jubileumi híradója is, címlapján a híres emblémával és benne a dátummal: 1899—1974. Gyorsan fellapoztam, persze hátulról kezdtem olvasni, és elmélyedtem a vízilabdacsapatot méltató írásban, ebben egyébként szerepelt a gárdát bemutató fotó is, melynek szövege így kezdődött: „Alló sor...” Aztán rájöttem, hogy mindkét sor ül! Erre gyorsan előrelapoztam, bár volt egy olyan érzésem, hogy nem ez az egyetlen félreértés a klubbal kapcsolatban. Ugyanakkor sürgősen el kell mondanom, hogy teljes mértékben azonosulok dr. Lénárt Lajosnak (az FTC elnökének) szavaival.

„A Franzstad a szegény emberek negyede volt, s az már csak természetes következmény, hogy az FTC a kisemberek, az egyszerű tisztviselők, munkások sportegyesülete lett. S az övéké is maradt az elnyomás kegyetlen éveiben is — kivéve azt az egyetlen rövid időszakot, amikor a hatalom egyszerűen besorozta csatlósai közé, a maga hasznára, a maga érdekei szolgálatába állítva. Ma is tudjuk, hogy az akkori felső sportvezetés által egyesületünkre rákényszerített ballépés mérhetetlen erkölcsi kárt okozott. Holott a szélsőjobboldali eszmék mindig távol állottak az FTC tagságától. Jöveséssel mondhatjuk el, hogy a vezetők emberi magatartása a veszteséges időkben sem ingott meg... Új élet kezdődött 1945 tavaszán, s noha voltak, akik egyesületünk megszüntetését szerették volna, végül is a tárgyilagos sportemberek másképpen határoztak.”

Az elnök higgadt szavai megnyugtattak. Bizonyára nemcsak engem, hanem sok más sportbarátot is. Mert sokan vannak olyanok, akiknek így vagy úgy, megdobban a szívük, ha felbukkannak a zöld-fehér szerelésbe öltözött futballisták. Így aztán az sem véletlen, hogy szinte valamennyi — játékoskoron túl levő — rajongó úgy kezdi focimondókáját, hogy „Hajrá, amikor én még a Fradi ifiben játszottam...”

Ismerősöm is ezt mondogatja állandóan, pedig egyszer, amikor vele nyaraltam, alaposan lelepleződött. Egy barátságos mérközésen, legnagyobb igyekezete ellenére, kétszer egymás után nem találta el az állított labdát. Én viszont tényleg játszottam zöld-fehérben. Méghozzá válogatott mérközésen az Üllői úton. Csehszlovák kollégáink ellen futballoztunk és csak ezen a (akkor még romokkal körülvett) gyepon jutottunk játéklehetőséghez. Kölesönbe úgynevezett rácsos mezét kaptunk, s mivel jobbszélsőt játszottam, a hetes számú, a

FTC, FTC, FTC

Füttösnek becézett Szőke holmijában mozogtam. Pontosabban mozogtam volna, de néhány szurkoló azzal szórakozott — és így pszichésen összekuszálta a lábaimat —, hogy összehasonlította vitathatatlanul szerény képességeimet a csodálatosan nyesett beadásairól és ravaszu pergetett szabadrúgásairól híres Pistikéével.

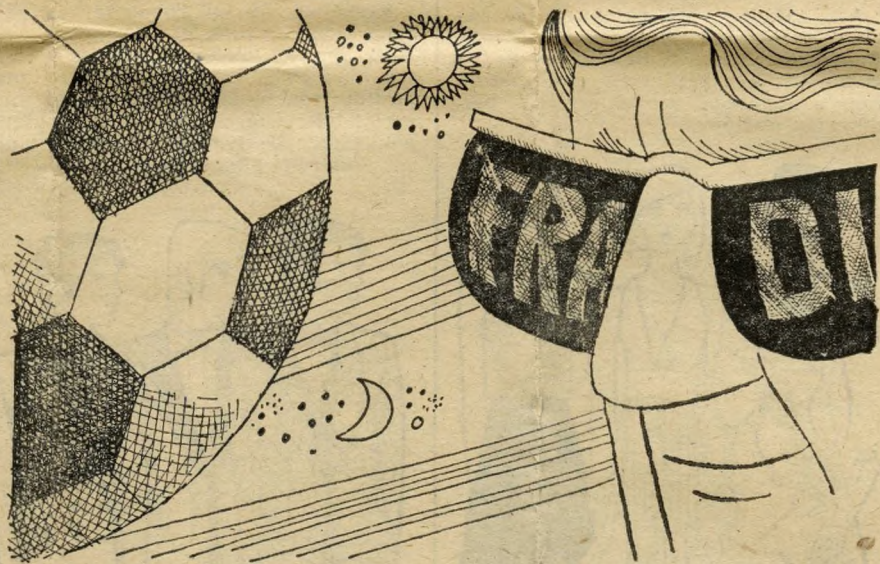
Az ugratásokról hírhedt szurkolók feltűnően boldogok voltak. A hármassípót követően még körül is fogtak és megkérdezték, hogy melyik csapat szereplése a szívügyem. Nagy hibát követtem el, mert azt mondtam, hogy ez bizony magánügy. Erre hangot váltottak, követelték, vessem le a színüket, és mondókájuk nagyjából úgy hangzott, mint a Népstadion egyik kanyarjában.

Nyilvánvaló lett előttem is, hogy az ilyen rajongók megérdemlik a saját pályát, ahol közelebb lehetnek kedvenceikhez, s nem kell keresni-kutatni őket, mint a rideg és hatalmas Népstadionban. A „zrikálódo” szurkolók később megbékültek, meccsünk után még

köré, hogy a hátvédek teljesen elszédültek. A Szózi volt az első nagy egyénisége az FTC-nek.

Erdekesen alakult a csapat további sorsa, különösen a professzionizmus bevezetése után. (Már akkoriban is azt hitték, ez az egyedül üdvözítő út.) Újabb klasszisok léptek pályára, s a zöld-fehérek 1929-ben, dél-amerikai túrán, 3:2-re verték a kétszeres olimpiai bajnok Uruguayt; az 1931—32-es bajnokságban pontvesztés nélkül, 105:18-as gólaránnyal lettek listavezetők. 1937-ben a bécsi 1:4 után az Üllői úton 6:1 arányban lehengerelték az Austriát, 1939-ben Bolognában 1:3-ra végeztek a híres csapattal, majd Pesten 4:1-re diadalmaskodtak.

A felszabadulás után — az újpestiek sikereit követően — az 1947—48-as bajnokságban különlegesen izgalmas volt a hajrá. Rejtő László és Hoppe László, a két híres krónikás így emlékezett erre: „Három csapat haladt ekkor az élen, 50—50 ponttal holtversenyben a Ferencváros és a Csepel vezetett, 49 ponttal szorosán mögöttük állt a Vasas. Az utolsó forduló kö-

sokáig keserű szavakkal emlegették, hogy nincs saját pályájuk, sőt a vérmezejeik azt mondogatták, hogy szándékosan lassan épül újjá a régi helyen levő sporttelep. Ezt az állítást azonban nagyon könnyű volt megcáfolnom, hiszen elég volt megemlítenem a hazai építőipar kapacitásproblémáit, s máris bólogattak, hogy hát persze, miért pont ez az építkezés volna a kivétel.

Hozzátettem — persze csak tréfából —, hogy hallottam olyan vélekedést is, miszerint a jelenlegi csapat szereplése miatt egyre kevesebb a Fradi-rajongó az építőmunkások körében... Az idén azonban — annyi év után — már rangos találkozókkal felavatják a pályát. Történelmi esemény lesz; a csapatnak és a sporttelepnek egyaránt különleges helye van a hazai futballéletben, hiszen sokan például nem tartják véletlennek, hogy éppen itt volt az első tribünomlás.

Avatás

A krónikák szerint egyébként 1911. február 11-én készült el először az aréna: az FTC 2:1-re nyert az örök ellenfél, az MTK ellen. Mindkét gólt a legendásan görbe lábú Schlosser szerezte, aki állítólag olyan cseleket rajzolt a labda

vetkezett, benne Csepel—Ferencváros. Amelyik győz, az a bajnok. Döntetlen esetén viszont egyikük sem, hanem a Vasas! Csepelen kiállításokkal és visszatetsző jelenetekkel teletűzdelt mérközésen 3:3-as állásnál Henni kijelített egy beadást, Pintér, a csepeli balzsósfő ráfutott, és a kapuba vágta, így győzött a Csepel 4:3-ra, így lett bajnok a Vasással szemben, így csúszott le harmadiknak a Ferencváros.”

Azán kialakult egy új, igen jó csapat (csatársora: Budai, Kocsis, Deák, Mészáros, Czibor) és az 1948—49-es szezon bajnoksággal zárta. Következett az EDOSZ-korszak, majd a híres vagy hírhedt igazolások.

„Bizony, elsomorodtak a ferencvárosi szurkolók, amikor az engedélyezett átigazolások olvasták: A Honvéd részére: Budai László (EDOSZ), Kocsis Sándor (EDOSZ)... A Bp. Dózsa részére: Henni Géza (EDOSZ), Deák Ferenc (EDOSZ)... Az EDOSZ SE nem igazolt át senkit sem. Miért nem? Megtehetné volna. Elvégre a hatalmas és fontos szakszervezet felemelhette volna szavát, ha szükségét érzte. Csakhogy a klub vezetői azt hitték, hogy Kocsisék nem hagyják ott a csapatot. De bizony otthagyták.”

„Szó esett a sok kínos perceket teremtő úgynevezett „B” közlépről is:

„Az MLSZ általános véleménye szerint azért is engedélyezte a vitatott álláspontot, mert csapatot akart mérni erre a garázda csoportra. Eltörölni, teljesen szétrobbantani azért nem akarta a klubot, amely őrzte nemes hagyományait, s amelynek helyes irányú fejlődését, megerősödését, kereteinek kiterjedését most már a szakszervezeti mozgalomba történt nagy jelentőségű lépés bizto-

sította. Hiszen ez több volt, mint útkeresés, több, mint báziskeresés és az alapok szélesebb kiterjedése! A gyengítés azonban pillanatnyilag jobban érintette a szurkolókat, mint az erősödésnek csak a messzebb jövőben. Távolatokban történő kibontakozása.”

Ezek a megállapítások jelzik, hogy sokan nem értették egyet a döntéssel, pedig közben kialakult az aranycsapat, aranylábúak nélkül, akik különben ebben az időben piros-fehér színt öltöttek és Kinizsi névre hallgattak. Úgy-ahogy. Törökverésre nem került sor, csak a brazil Flamengótól kaptak „sima ötöst”, de aztán 1954—55-ben már harmadikok a Honvéd és a Vörös Lobogó (MTK) mögött, majd az ellenforradalom levereése és a zöld szín visszanyerése után új korszak kezdődött.

Császár

Ezt, merőben antagonisztikus módon, népi demokráciánk egyetlen császára, Albert Flórián uralkodása jellemezte. Első kritikái nemes egyszerűséggel így hangzottak: „Ez egy zseni.” Később még fejlődött is, majd egyeduralmától lett, kapott aranylabdát is, de aztán feltűnt egy kellemetlen trónörökös, akit prózai módon Vargának neveztek. Az ifjú úgy kezelte a labdát, mintha enyvvet használt volna, sőt többen eskü alatt vallották, hogy még a fülén is megállította a játékeszközt. A rosszindulatú, minden alapot nélkülöző pletykák a két játékos rivalizálásáról szóltak.

Bár akadtak furcsa jelek az ifjú életében. Például szabad idejében verselt. Ez egyszerűen aggasztó volt, elhangzottak olyan értékelések is, hogy ezután már csak a vég következhet: netán még munkára jelentkeznek. A jóslatok nem váltak be, mert Varga (aki a pályán is kedvelte a váratlan megoldásokat) nemcsak a zöld-fehér, hanem a válogatott mezét is eldobta magától, még 1963-ban. Pontosabban: hitvány módon dobantott Mexikóban.

Velük mindig történt valami. A szurkolók beszéltek edzőválságokról, Albert elképesztő manővereiről, nemzedéki ellentétekről, klikkekről, sőt még egy olyan ügyvezető elnökről is szót ejtettek, aki állítólag kijelentette, hogy nem is Fradi-drukker, őt csak odahelyezték. Miután örvendetes módon mindennapi életünket éppen az őszinteség, a tisztesség, a becsület jellemzi, a ferencvárosiak emelt fővel fogadhatják az előbbi kijelentéseket. Már csak azért is, mert ha az említett módon élünk, akkor nem lehet kigyót-békát kiabálni az FTC-re. Hiszen miért ők volnának a kivételek? Ráadásul, ha a bizonyos ügyvezető szájából elhangzott is az említett kijelentés, az is csupán javára írható, hiszen szemléletesen bemutatja a más színt kedvelő, vezető beosztású ember kellő és szükséges elfogulatlanágát. Mert mostanában senki sem találhat sok kivetnivalót az FTC munkájában.

Az elmúlt héten (a futballisták még a távoli Ausztráliában portyáztak) jégkorongmeccsen megkérdeztem egy ifjú Fradi-rajongót, aki a szünetben a jubileumi híradót böngészte, hogy tudja-e, mit ábrázol a klubjelvény. Sorolta a Ferencvárosi Torna Club (Budapest, IX. kerület) adatait, mire még azt is megtudakoltam, hogy vajon mit jelenthet a zöld-fehér palást alatt a három egymásnak fordított „E” betű. Vállalt vont, erre felvilágosítottam: „Erkölc, erő, egyetértés”.

A srác őszinte volt: „Ezt a három betűt eddig észre sem vettem. Csak azt tudom, hogy számomra három csapat létezik. A Ferencváros, a Fradi és az FTC!”

SZABÓ FERENC